

Witold Topolski

Złoto dla PKZ

Ochrona Zabytków 50/2, 174-175

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Część problemów poruszonych w czasie sesji pozostaje otwartych. Możliwe, że przyszłe badania przyniosą nowe rozstrzyg-

nięcia, które staną się okazją do podjęcia tematyki kaplicy Św. Trójcy w czasie kolejnego sympozjum. Do spopularyzowania po-

ruszonych obecnie ważnych zagadnień przyczyni się zapewne zapowiedziana publikacja materiałów z sesji.

Izabela Lewandowska

ZŁOTO DLA PKZ

Europejskie Targi Ochrony Zabytków i Renowacji Miast (Europäische Messe für Denkmalpflege und Stadterneuerung) *Denkmal'96* to impreza o międzynarodowym zasięgu, która po raz drugi (poprzednio w 1994) miała miejsce w Lipsku, mieście posiadającym nie tylko przeszło 150-letnie tradycje targowe, ale również ponad 12 tysięcy obiektów objętych ochroną konserwatorską. Targi odbyły się w dniach 30 października — 2 listopada ubiegłego roku, tym razem na nowych terenach targowych, położonych na północnym skraju miasta. Idea wydzielenia tematyki konserwatorskiej z konglomeratu Targów Lipskich jako samodzielnej imprezy zrodziła się w wyniku ogromnego zainteresowania uczestników (wystawców i zwiedzających) tą właśnie tematyką.

Drugiej edycji *Denkmal* towarzyszył bogaty program seminarijny podzielony na kilka grup tematycznych, m.in.: historyczne parki i ogrody, nowe metody a 2000 lat tradycji, zachowywać modernizm?, drewniana architektura w Europie, ochrona zabytków — polskie doświadczenia. Polską naukę reprezentowali prof. Andrzej Tomaszewski (Warszawa), prof. Marian Arszyński (Toruń), dr Marian Kornecki (Kraków) i dr Janusz Stępkowski (Warszawa). Cenną inicjatywą Zarządu Targów była wydatna pomoc przy zorganizowaniu przyjazdów grup konserwatorów i studentów z Polski.

Organizatorami polskiego wystąpienia były: Kajowa Izba Gospodarcza, Krajowa Izba Budowlana, Polska Izba Przemysłowo-Handlowa Budownictwa. Powierzchnia ekspozycyjna *Denkmal'96* wynosiła 26 tysięcy m²; w imprezie wzięło udział ok. 600 wystawców z 16 krajów, zaś zwiedziło ją ok. 16 tysięcy osób z 27 krajów.

Jednym z kilkunastu polskich wystawców było Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownia Konserwacji Zabytków, firma która w zeszłym roku obchodziła 45. rocznicę istnienia. Do niedawna PKZ dysponowały imponującym potencjałem badawczym i wykonawczym w zakresie konserwacji obiektów architektury oraz ruchomych dzieł sztuki wszelkiego rodzaju. Zatrudniając setki badaczy (historyków sztuki, archeologów, chemików itp.), projektantów i konserwatorów wszystkich specjalności, mając zapewnioną pomoc pracowników wielu instytutów naukowych i uczelni, PKZ zdolne były podejmować nawet najbardziej złożone zadania konserwatorskie, wymagające kompleksowego i interdyscyplinarnego podejścia. Odpowiednie kadry i zaplecze materialne, wieloletnie doświadczenia i stale podnoszone kwalifikacje predystynowały PKZ do odbudowy bądź restauracji sztandarowych pomników sztuki w Polsce (choćby Łazienki, Pałac w Wilanowie, Zamek Królewski) i historycznych centr wielu miast (np. Elbląg, Gdańsk, Kraków, Lublin, Poznań, Toruń, Zamość), jak również stały się podstawą zagranicznych sukcesów, w tym także na Dalekim Wschodzie.

Obecnie — pomimo rozproszenia sił wskutek procesów prywatyzacyjnych — PP PKZ wykazują aktywność w wielu dziedzinach konserwacji, zwłaszcza w zakresie konserwacji malarstwa, grafiki i tkanin, nie stroniąc wszakże od zadań wykonawstwa budowlano-konserwatorskiego. Są także uczestnikiem rządowych programów ochrony i konserwacji zabytków.

Rynek niemiecki od 25 lat jest jednym z głównych kierunków eksportowych działań PKZ. Oprócz nich — w ramach promocji — od szeregu lat są obecne regularnie na branżowych impre-

zach targowych w Berlinie, Monachium i Lipsku. Na *Denkmal'96* firma przedstawiła ekspozycję tak oryginalną, że okazała się jedyną tego rodzaju na całych Targach. Oprócz bowiem tradycyjnej prezentacji plansz fotograficznych ukazujących dorobek wielu lat działalności, szczególnie na terenie Niemiec, obok zdjęć obrazów z Grodna konserwowanych ostatnio przez Pracownię Konserwacji Malarstwa, pokazano zabytki archeologiczne i problematykę prowadzenia badań w ramach specyficznego przedsięwzięcia prowadzonego na olbrzymią skalę.

Od kilku lat Polskę przecina trasa gazociągu tranzytowego Jarmal-Europa Zachodnia. Tej gigantycznej inwestycji towarzyszą badania archeologiczne. Polski odcinek gazociągu liczy 665 km długości i biegnie przez tereny 9 województw i 67 gmin. W latach 1993–1994 przeprowadzono badania powierzchniowe, w wyniku których oznaczono 724 stanowiska o różnym charakterze, wartości i chronologii; 124 wytypowano do badań w pierwszej kolejności, 166 przebadanych zostanie w terminie późniejszym, pozostałe — ze względu na mniejsze znaczenie — objęte są nadzorem w trakcie prac montażowych. Systematyczne badania objęły w 1995 r. — województwa: gorzowskie, poznańskie i bydgoskie; w 1996 r. — wrocławskie, plockie, ciechanowskie, białostockie. Prace prowadzą archeolodzy z poznańskiego Ośrodka Naukowo-Konserwatorskiego PKZ, Uniwersytetu im. A. Mickiewicza oraz łódzkiej Stacji Instytutu Archeologii i Etnologii PAN. Najbardziej spektakularne odkrycia to:

— wyrobisko solne z okresu kultury przeworskiej (pocz. n. e.) w miejscowości Chabsko (gm. Mogilno),

— grupa przedmiotów kultu-
wych tej samej kultury (I w. n.e.)
w Stawisku Wielkim, gm. Krusz-
wica,

— cmentarzysko ciałopalne
kultury wielbarskiej okresu rzym-
skiego, w Kowalewku (gm. Obor-
niki),

— grupa neolitycznych „dłu-
gich” domów kultury węgierskiej
w Zegotkach (gm. Strzelno),
Kuczkanie i Sinarzewie (gm.
Kuczkowo).

Profesor Tadeusz Makiewicz
z UAM w Poznaniu wygłosił refe-
rat na temat znaczenia i sposobu
prowadzenia badań archeologicz-
nych w warunkach wielkich in-
westycji.

Pracownicy Konserwacji Zaby-
tków — jako jeden z dziesięciu
(na 600) wystawców — odzna-
czone zostały złotym medalem
Denkmal '96 „za wybitne osią-
gnięcia na polu ochrony zabytków
Europy, zwłaszcza w zakresie
konserwacji, dokumentacji i ar-
cheologii”. Medal wraz z dyplo-

Medal — awers i rewers

mem wręczony został przez Dy-
rektora Targów, panią Cornelię
Wohlfarth, której towarzyszyli
członkowie Rady Naukowej Tar-
gów, niemieccy konserwatorzy
krajowi, przedstawiciele konsula-
tu RP oraz Generalny Konserwa-
tor Zabytków RP — prof. Andrzej
Tomaszewski.

Wyróżnienie to jest nie tylko
wyrazem docenienia walorów
merytorycznych i estetycznych
przedstawionej na *Denkmal'96*
oferty targowej. W pierwszym
rządzie jest ono uhonorowaniem
wkładu, jaki od dziesiątków lat
PP PKZ wnoszą w ratowanie eu-
ropejskiego dziedzictwa.

Witold Topolski